

A REZILIENS GAZDASÁG VÁLASZAI NAPJAINK KIHÍVÁSAIRA

ABSZTRAKTKÖTET

Eger, 2024

Szervezők

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem
Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar
Gazdaságtudományi Intézet

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem
Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar
Regionális Gazdaságfejlesztési Kutatócsoport

Magyar Tudományos Akadémia Miskolci Területi Bizottság
Közgazdaságtudományi Szakbizottság
Gazdaságfejlesztési Kutatások Munkabizottsága

Szerkesztők

Dr. Tánczos Tamás
Dr. Csugány Julianna
Nagy Noémi

Előszó

Napjaink globális folyamatai, a klímaváltozás, a technológiai fejlődés, a társadalmi egyenlőtlenségek és a gazdasági bizonytalanság, arra készítetik a gazdasági szereplőket, hogy alkalmazkodóképességüket fokozva hosszú távon fenntartható módon tudjanak reagálni a folyamatosan változó gazdasági környezet kihívásaira. A reziliens gazdaság nem csupán alkalmazkodóképes, hanem képes proaktívan reagálni a váratlan változásokra, ezzel biztosítja a folyamatos fejlődést. A Magyar Tudomány Ünnepe keretében megrendezett konferencia a reziliens gazdaság sokrétű összefüggéseinek bemutatására és értelmezésére vállalkozik, interdiszciplináris keretben, a gazdaság- és a társadalomtudomány szempontjait integrálva.

A plenáris előadások áttekintik a reziliencia és fenntarthatóság kölcsönkapcsolatát, a mesterséges intelligencia vállalkozásokra gyakorolt hatásait, a globális városhálózat tudásalapú átrendeződéseit a smart city-k világában, valamint a hazai önkormányzati klímastratégiák lehetőségeit és kihívásait. Ezek a témák rávilágítanak arra, hogy a fenntartható fejlődés és a gazdasági alkalmazkodóképesség nem elválaszthatóak egymástól: a technológiai, társadalmi és környezeti dimenziók folyamatos kölcsönhatásban alakítják jövőnket.

A *Fenntarthatóság, területfejlesztés és turizmus* szekció a fenntartható turizmus jó gyakorlataitól kezdve a LEADER helyi akciócsoportok forráselosztási tapasztalatain át egészen a települési és térségi tervezések válságkezelési stratégiáig széles spektrumot ölel fel. Külön figyelmet kap a világgazdasági rendszer fenntarthatósági átalakulása, a regionális jóléti mutatók és környezetterhelés összefüggései, valamint olyan innovatív területek, mint a kertturizmus fejlesztési lehetőségei vagy a látogatói élmények online nyomait vizsgáló hangulatelemzés. A szekció előadásai egyaránt hangsúlyozzák a helyi és globális szintű reziliencia fontosságát.

A *Reziliens munkavállaló, reziliens vállalat* szekció előadásai kitérnek a kockázat- és döntésméleti problémákra, a digitalizáció által formált HR-trendekre, valamint a munkamotiváció és a tudatos álláskeresés kihívásaira. Szó esik az egészségtudatosság, a jóllét és a stressz kapcsolatáról, továbbá a kulturális dimenziók és a boldogságindex közötti összefüggésekről az Európai Unió kontextusában. A vállalati reziliencia fő tényezői, illetve a jogi környezet szintén kiemelt szerepet kapnak.

A konferencia előadásai sokoldalúan világítanak rá arra, hogy a reziliens gazdaság építése nem csupán gazdaságpolitikai kérdés, hanem társadalmi, kulturális és környezeti feladat is. A kutatási eredmények hozzájárulnak annak megértéséhez is, hogy a jövő kihívásaira csak akkor adhatunk megfelelő válaszokat, ha a fenntarthatóság és a reziliencia elvei egyaránt érvényesülnek.

Dr. Tánczos Tamás
intézetigazgató
Gazdaságtudományi Intézet

A konferencia programja
2024. november 28.

PLENÁRIS ELŐADÁSOK

(12.00 óra; Hotel Estella Tanári Klub)

Levezető elnök: Dr. Tánczos Tamás, egyetemi docens

Dr. Szlávik János, MTA doktora,

Professor Emeritus

Dr. Csáfor Hajnalka, egyetemi docens

A reziliencia és a fenntarthatóság
kölsönkapcsolata

Dr. Novotny Ádám, egyetemi docens

A mesterséges intelligencia hatása a
vállalkozások világára

Dr. Borsi Balázs, egyetemi tanár

ESSCA School of Management

Smart cities: a globális városhálózat
tudásalapú átrendeződésének trendjei

Dr. Patkós Csaba, egyetemi docens

Önkormányzati klímastratégiák
Magyarországon

I. SZEKCIÓ: Fenntarthatóság, területfejlesztés, turizmus

(13.30; B/120 terem)

Szekció elnök: Domjáné Dr. Nyizsalovszki Rita, egyetemi docens

Domjáné Dr. Nyizsalovszki Rita,

egyetemi docens

Dr. Misik Tamás, adjunktus

Dr. Kovács Tibor, egyetemi docens

Nagy Zoltán, mesteroktató

A GreenTea projekthez kapcsolódó jó gyakorlatok a fenntartható turizmusban

Veselicz Adél, PhD doktorjelölt,

Debreceni Egyetem

A LEADER helyi akciósoportok működésének vizsgálata néhány kelet-közép-európai ország példáján különös tekintettel a forráselosztás kérdéskörére

Dr. Dobó Mariann, főiskolai docens

Megelőzés – elhárítás – veszélyhelyzeti kezelés a települési és a térségi tervezésekben - nemzetközi összehasonlítások

Dr. Várhelyi Tamás, főiskolai tanár

A fenntarthatósághoz igazodó változások szükségessége a világgazdaság rendszerében

Dr. Gyurkó Ádám, adjunktus

A társadalmi-gazdasági jóléti mutatók regionális különbségei Magyarországon és azok összefüggései a környezetterheléssel és az idegenforgalmi meghatározottsággal

Dr. Péczek Brigitta, adjunktus

A kertturizmus fejlesztési lehetőségei és kihívásai Magyarországon

Somodi – Tóth Orsolya, tanársegéd

A Csillagvizsgáló és Tudományos Élményközpont Google értékeléseinek hangulatelemzése - Látogatói élmények online lenyomatai a Varázstoronyban

Dr. Kovács Enikő, Regionális Gazdaságfejlesztési Kutatócsoport tagja

Reziliencia a kollektív tudatosságot ért kihívások tekintetében

II. SZEKCIÓ: Reziliens munkavállaló, reziliens vállalat

(13.30; B/119 terem)

Szekció elnök: Dr. Csorba László, egyetemi docens

<i>Dr. Csorba László, egyetemi docens</i>	A normális eloszlás létrejöttének és fennmaradásának problematikája a kapcsolódó kockázatok és döntések halmozódásának tükrében
<i>Dr. Csugány Julianna, egyetemi docens</i> <i>Dr. Tánczos Tamás, egyetemi docens</i>	Reziliencia a munkaerőpiacon: digitalizációs HR trendek
<i>Matiscsákné dr. Lizák Marianna,</i> mesteroktató	A sikeres álláskeresés tudatos tevékenység – munkamotiváció az egyetemisták körében
<i>Dr. Szántó Ákos, egyetemi docens</i>	Egészségtudatosság, jóllét és stressz
<i>Dr. Juhász István, adjunktus</i>	Hofstede kulturális dimenziói és a World Happiness Report „boldogságindexe” közötti összefüggések vizsgálata, különös tekintettel az Európai Unió tagállamaira
<i>Dr. Sápi-Duduk Ildikó, adjunktus</i>	A reziliencia legfontosabb tényezői a vállalatok versenyképes működésében
<i>Dr. Román Róbert, egyetemi docens</i>	Cégek a házassági vagyoni jogban

A reziliencia és a fenntarthatóság kölcsonkapcsolata

CSÁFOR HAJNALKA, SZLÁVIK JÁNOS

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem

Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar

Gazdaságtudományi Intézet, Közgazdaságtan Tanszék

Egészségház u. 4, Eger 3300

csafor.hajnalka@uni-eszterhazy.hu

szlavik.janos@uni-eszterhazy.hu

A reziliencia a nehézségekből való kilábalás képessége. Ezt a definíciót elfogadva vizsgáljuk a fenntarthatóság, természeti, társadalmi, gazdasági dimenzióját. A Bruntland által vezetett ENSZ bizottság azért vizsgálja a jövőről, hogy megváltoztassa a jelent. Feltételezésünk szerint azonban az ember-természet viszonyában már van, ahol túl vagyunk a „billenési” pontos és már inkább használható az apokaliptika megközelítése, miszerint az az alapkérdés, hogy a jövőt hogy lehet kibírni? Előtérbe kerül az alkalmazkodás feladata. Sokan a technikai innovációban bíznak. Schumpeter „teremtő vagy kreatív rombolás” elvéből mára számos esetben csupán a rombolás maradt. Maga a tanulás és a több tudás, önmagában nem elég. Amennyiben a tudás nem válik bölcsessé, a több tudáson alapuló innováció magát az emberi civilizációt veszélyeztetheti. A bölcsességen mi a szeretettel alkalmazott tudást értjük.

Mivel az innováció kiváltója és használója a társadalom, elengedhetetlen a társadalmi-gazdasági kapcsolatrendszer elemzése. Ha a gazdasági cselekvések végső eredménye nem a „láthatatlan kéz” által vezérelt folyamatok következtében elért közjó, akkor szembe megyünk a fenntarthatóság alapeszméjével is.

A cselekvő szeretet, (amelyet rejtetten vagy nyíltan gyakorta kizárnak a társadalmi, gazdasági folyamatokból) nélkül az emberi civilizáció veszélybe kerül. A szeretet (tolerancia) által vezérelt társadalmi folyamatok viszont növelik a rezilienciát és a fenntarthatóság elveinek megfelelő létezését.

Kulcsszavak: reziliencia, fenntarthatóság, tudás, szeretet

A mesterséges intelligencia hatása a vállalkozások világára

NOVOTNY ÁDÁM

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem
Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar
Gazdaságtudományi Intézet, Vállalkozás-gazdaságtan Tanszék
Egészségház u. 4, Eger 3300
novotny.adam@uni-eszterhazy.hu

A mesterséges intelligencia (AI) gyökeres változásokat hoz a vállalkozások működésében és társadalmi-gazdasági környezetében. Az előadás feltárja, hogyan befolyásolja az AI rohamos fejlődése a vállalkozások versenyképességét, hangsúlyozva az, „Aki kimarad, az lemarad” elvet. Az AI hatásai számos üzleti területen jelentkeznék, mint például az adatelemzés és a vezetői döntéshozatal, a költségek és a termelékenység, az innováció és a termékfejlesztés, a toborzás és a kiválasztás, valamint a fogyasztói élmény és elégedettség. Fontos a robotok és az AI széleskörű gazdasági hatásainak vizsgálata is, s különös tekintettel arra a kérdésre, hogy a technológia növeli vagy csökkenti a jólétet és a munkahelyek számát. A különböző AI-forratókönyvek rámutatnak az emberi munka és intellektus változó értékére. Az utópisztikus nézőpontok a termelékenység növekedése, a bőség és az univerzális alapjövedelem mellett érvelnek. A disztópikus forratókönyvek a növekvő társadalmi egyenlőtlenségek, a munkanélküliség, a megtevesztések és kibertámadások veszélyét hangsúlyozzák, figyelmeztetve az AI fejlesztésének körültekintő megközelítésére. Az AI gyors tanulása, s különösen a szuperintelligencia előrevetítése, súlyos kérdéseket vet fel az emberiség jövőjét illetően.

Kulcsszavak: mesterséges intelligencia (AI), vállalkozások, versenyképesség, gazdaság, jólét

Önkormányzati klímastratégiák Magyarországon

PATKÓS CSABA

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem

Természettudományi Kar

Társadalomföldrajzi és Területfejlesztési Tanszék

Leányka u. 12, Eger 3300

patkos.csaba@uni-eszterhazy.hu

A globális és nemzeti szinteken túl a regionális és helyi önkormányzatok kulcsfontosságú szereplők a klímapolitikák végrehajtásában. Európában a Polgármesterek Szövetsége jelenti a legfőbb klímamozgalmat, amelynek célja, hogy integrálja és ösztönözze a helyi hatóságokat az éghajlatváltozás mérséklésére, alkalmazkodására és a közvélemény tudatosítására irányuló célok tervezésében és végrehajtásában. A Fenntartható Energia és Klíma Akciótervek (SECAP-ok) elterjedt dokumentumai a helyi klímapolitikának.

Magyarországon a klímapolitika nem kötelező önkormányzati feladat, de mivel a téma széles körben ismertté vált, számos hatóság motivált a kérdéskör iránti figyelemre. Egyrészt a hivatalos magyar nemzeti klímapolitika EU-konform célokat tűz ki, amelyek szerint 2050-re karbonsemlegessé kell válni. Másrészt több megyei és helyi önkormányzat is kidolgozott helyi klímastratégiákat. Ezen dokumentumok közül néhány európai szabványokhoz igazodik, ugyanakkor megjelent egy sajátos, „magyar típusú” klímastratégiai forma is.

Tanulmányunk célja egyrészt azon önkormányzatok jellemzőinek vizsgálata, amelyek klímaterveket készítenek (méret, funkció, földrajzi elhelyezkedés, társadalmi-gazdasági fejlettség), másrészt a mérséklési célkitűzéseik értékelése, valamint releváns alkalmazkodási minták meghatározása.

Eredményeink rámutatnak arra, hogy a nagyobb városok domináns szerepet töltenek be a klímapolitikák alakításában, elsősorban „klímastratégiák” formájában, míg SECAP-okat számos kisebb település is készít. A 40%-os (később 55%-os) SECAP szabványokon túl a mérséklési kötelezettségvállalások sokszínűek, míg az alkalmazkodási intézkedések általában országosan standardizált adatokra (a NATÉR adatbázisra) épülnek. A programok végrehajtásának pénzügyi háttere alapvetően a jövőbeli EU-s operatív programokon alapul.

Kulcsszavak: klímavédelem, önkormányzatok, reziliencia, adaptáció, mitigáció

A GreenTEA projekthez kapcsolódó jó gyakorlatok a fenntartható turizmusban

**DOMJÁNNÉ NYIZSALOVSZKI RITA^a – MISIK TAMÁS^b –
KOVÁCS TIBOR^c – NAGY ZOLTÁN^d**

^{a,d}Eszterházy Károly Katolikus Egyetem
Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar
Gazdaságtudományi Intézet, Turizmus Tanszék
Egészség ház u. 4, Eger 3300

nyizsalovszki.rita@uni-eszterhazy.hu
nagy.zoltan2@uni-eszterhazy.hu

^bEszterházy Károly Katolikus Egyetem
Természettudományi Kar
Környezettudományi és Tájökológiai Tanszék
Leányka u. 12, Eger 3300

misik.tamas@uni-eszterhazy.hu

^cMagyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet
Páter Károly u. 1, Gödöllő 2100

A GrenTEA projekt 2023 októberében indult el, amelyben az EKKE mint konzorciumvezető mellett 5 másik nemzetközi partner vesz részt Finnországból, Portugáliából és Horvátországból.

A GreenTEA projekt célja, hogy naprakész és szükséges (e-learning) tananyagot biztosítson elsősorban a felsőoktatásban tanuló hallgatók számára, valamint innovatív oktatási lehetőséget a nyilvánosság számára, valamint biztosítja a szükséges ismereteket és forrásokat ahhoz, hogy a tanultak alapján megalapozott döntéseket hozzanak későbbi szakmai munkájukkal kapcsolatban. Az e-tanulási platform lehetővé teszi az erőforrások, ötletek és gyakorlatok megosztását és cseréjét az EU-ban és hatékony eszközt biztosít a zöld turizmus oktatásának és képzésének terjesztéséhez és népszerűsítéséhez. A projekt egyik fontos célkitűzése az e-learning tananyag létrehozásán belül a turisztikai ágazatokhoz kapcsolódó jó gyakorlatok összegyűjtése és megosztása a hallgatókkal és az érdeklődőkkel. A magyar partner a kulturális turizmus (GarázsSasvár rendezvény és Eden projekt) és vendéglátás (Iszkos és Sulyom éttermek) témakörében gyűjtött össze és dolgozott fel jó gyakorlatokat. A jó gyakorlatok bemutatják az attrakciók működtetéséhez kapcsolódó fenntartható elemeket az elméleti tervezéstől kezdve a gyakorlati/működési feladatok ellátásában felmerülő fenntartható tevékenységekig. A munkát az ágazat fenntarthatósági törekvéseivel való összhang elemzése zárja.

A LEADER helyi akciócsoporthok működésének vizsgálata néhány kelet-közép-európai ország példáján különös tekintettel a forráselosztás kérdéskörére

VESELICZ ADÉL

Debreceni Egyetem

Természettudományi Kar

Társadalomföldrajzi és Területfejlesztési Tanszék

4032 Debrecen, Egyetem tér 1.

veseliczadel1994@gmail.com

A LEADER program és a vidékfejlesztés kulcsszerepet játszik a vidéki térségek gazdasági, társadalmi és környezeti kihívásainak kezelésében, hozzájárulva a vidék versenyképességének, fenntarthatóságának és életképességének megőrzéséhez. Kutatásom során a cseh, a magyar és a szlovák akciócsoporthok az intézményesülés és a jó kormányzás, valamint a tagtelepülések közötti forráselosztási egyenlőtlenségek tekintetében vizsgáltam. Ezekhez kapcsolódóan adatgyűjtés és online kérdőíves felmérés végeztem a vizsgált országok akciócsoporthjai körében. Az HACs-ok települései között a forráselosztási egyenlőtlenségeket a Hoover-index segítségével számítottam ki, ezt követően az objektív következtetések levonására statisztikai hipotézisvizsgálatot használtam. A válaszok alapján a szlovák akciócsoporthok a legelmaradottabbak a jó kormányzás tekintetében, az intézményesüléssel kapcsolatban pedig az állapítható meg, hogy a szimbolikus kiformalódás megtörtént a HACs-oknál. A LEADER elveknek megfelelően táji, kulturális határokhoz igazodnak a legjobbban az akciócsoporthok. A statisztikai számítások eredményei azt mutatták meg, hogy a 2004-ben létrehozott akciócsoporthok egyenletesebben osztották szét a LEADER forrásokat a tagtelepülések között, mint a 2004-ben létrehozottak. Továbbá a számítások kimutatták, hogy Magyarországon a 2007-2013 közötti időszakban a III. tengelyből osztott források elosztása az egyes akciócsoporthok tagtelepülései között egyenletesebb volt mint a IV. tengely forrásaié. A kutatás rávilágított arra, hogy a LEADER program alapelvei szerint működő akciócsoporthok intézményi és forráselosztási különbségei jelentősen befolyásolják a helyi fejlesztési eredményeket. Az intézményesülés előrehaladása és a forráselosztás egyenletessége különösen fontos szerepet játszik a vidéki térségek fenntartható fejlődésében.

Kulcsszavak: LEADER program, közösségi kezdeményezés, vidékfejlesztés

Megelőzés – elhárítás – veszélyhelyzeti kezelés a települési és a térségi tervezésekben - nemzetközi összehasonlítások

DOBÓ MARIANNA

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem
Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar
Társadalomtudományi Intézet, Társadalomismereti Tanszék
Egészségház u. 4, Eger 3300
dobo.mariann@uni-eszterhazy.hu

Tervezés a helyi társadalmak életének egyik sarokpontja, így a településeknek számos tervet kell készíteniük. Ezek jó részét jogszabályok írják elő olyannyira, hogy nemcsak a határidőket, hanem azok belső szerkezetéhez is jelentős támogatást biztosít a központi döntéshozatal. A szoftverek, az elektronikus adatbázisokból való kiindulás mellett a tervezési szakaszokban mentorokat is kijelöl számukra. (Pl. Magyarországon a Helyi Esélyegyenlőségi Programok), Települési Arculati Kézikönyv)

A tervek másik nagy csoportja, amelyet nem jogszabályi kényszer, hanem a település életében bekövetkező helyzetre való reakciók motiváltak vagy kényszerítették ki.

Tanulmányomban bemutatom azokat a tervezéselméleteket, amelyek a hazai a lengyel, valamint a szlovák jogszabályi alapokat támogatják.

A tervezési folyamatok azonban nem mindig tudják követni a szabályos eljárási rendet akár a belső rendszer átalakulása, akár a környezetből érkező újabb – (témám szerint hirtelen bekövetkezett természeti események, vis maior) generálják. A tanulmányban az elméleteket, a jogszabályokat, valamint a konkrét tervezési folyamatokat mutatom be, amelyek leginkább a védelmi tervekhez kapcsolódhatnak. A megelőzéshez, az elhárításhoz és a helyreállításhoz a bekövetkező vis maior helyzetek sora járulhat hozzá - milyen változtatást követelt meg a katasztrófákra való felkészülésben, hogyan alakította át a polgári védelem szerepét, a védelmi igazgatásban a tervezés szükségszerűségét, prioritásait, önkormányzati és a gazdasági szereplők tevékenységeit. (a tervezési gyakorlatokat, a kockázatértékelés rendszerét, valamint a települési, térségi szinten megjelenő stratégiák követelményrendszerét.)

Kulcsszavak: tervezés, vis maior, védelmi tervek, polgári védelem, döntési kényszerek

A fenntarthatósághoz igazodó változások szükségessége a világgazdaság rendszerében

VÁRHELYI TAMÁS

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem
Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar
Gazdaságtudományi Intézet, Turizmus Tanszék
Egészségház u. 4, Eger 3300
varhelyi.tamas@uni-eszterhazy.hu

A világ józanul gondolkodó része tisztában van azzal, hogy a környezetvédelmi problémák a legfontosabbak az emberiség jövője szempontjából. Gazdasági berendezkedésünk, a kapitalizmus alapja azonban a gazdasági növekedés. Abban ugyan konszenzus van, hogy a jelenlegi folyamatok fenntarthatatlanok, és környezetünk pusztulásához, a Föld élhetetlenné válásához vezetnek, de azt a következtetést csak nagyon kevesen vonják le, hogy a folyamatos gazdasági növekedés, valamint a népesség növekedése összeegyeztethetetlen az emberiség mai értelemben vett életének fenntarthatóságával.

A multinacionális cégekre és a piaci versenyre alapozott kapitalizmus a legsikeresebb modell a gazdasági növekedés tekintetében – de a gazdasági növekedés, illetve ez a modell komoly korrekciók, korlátozások nélkül a Föld megóvása szempontjából tarthatatlan. Így bár a legtöbben fenntartható fejlődésről beszélnek, valójában olyan nincs, hogy ennek a folyamatos gazdasági fejlődés is a része legyen.

Az a neo-globalista tendencia, hogy egy-egy vállalat termelését a világban földrajzilag optimalizálja, oly módon, hogy az alacsony hozzáadott értékű tevékenységeket az olcsó munkabérű országokba telepíti ki, és ennek révén nagy volumenű terméket szállít világszerte, ökológiailag már nem fenntartható. Fontos lenne olyan külön környezeti adókat kivetni a nemzetközi vállalatokra, amelyek visszaszoríthatnák a termékek nagy volumenű szállítását. Ugyancsak gazdasági szabályozással lehetne elérni, hogy ezeknek a vállalatoknak ne érje meg olyan helyen termelni, ahol nem veszik komolyan a környezetvédelmi normákat.

A technológiai fejlődés, az ipar 4.0 megteremtheti a lehetőségét annak, hogy a környezetszennyező termelés helyett környezetkímélő megoldások terjedjenek el, de ehhez új világgazdasági szabályozási környezet szükséges.

A környezeti terhelés regionális aspektusai Magyarországon

GYURKÓ ÁDÁM

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem
Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar
Gazdaságtudományi Intézet, Turizmus Tanszék
Egészség ház u. 4, Eger 3300
gyurko.adam@uni-eszterhazy.hu

A kutatás célja Magyarországon a környezeti terhelés területi különbségeinek feltárása LAU 1-es szinten, különös tekintettel a hulladékgazdálkodás helyzetére. A környezeti terhelés elemzése az összes települési elszállított, az ezer főre vetített és az 1 km²-re jutó hulladék mennyisége alapján történt. A mutatók önmagukban torzított eredményeket adtak, ezért egy kompozit index került meghatározásra. Az index súlyozása az összes hulladékmennyiség 40%-os és az ezer főre, valamint a területre vetített hulladékértékek 30-30%-os figyelembevételével történt. Az elemzésben Budapest nem szerepelt, mivel vízfejűsége ellehetetlenítette volna a regionális különbségek mélyebb feltárását. A kompozit index alapján jelentős különbségek rajzolódtak ki. A magasabb mutatójú járások, mint az Érdi, Debreceni és Dunakeszi, urbanizációjuk, nagy népességszámuk és gazdasági aktivitásuk révén jelentős környezeti terhelést mutattak. Az alacsonyabb mutatójú járásokban (Cigándi, Csengeri) viszont az infrastruktúra hiánya és az illegális hulladéklerakás magasabb arányú jelenléte is problémát okozhat, ami rejtett környezeti terheléssel jár. Ezekben a területeken a hulladékgazdálkodás minősége tehát fokozott figyelmet igényel. Az idegenforgalom szintén jelentős hatást gyakorol a hulladékkezelés regionális terhelésére. Különösen a Balaton térségében (Siófoki járás) emeli a kompozit indexet az ezer főre vetített hulladékmennyiség, ami a turizmus okozta környezeti terhelés magas fokát is tükrözi. Összességében a kutatás eredményei alapján célzott fejlesztések szükségesek a hulladékgazdálkodás hatékonyságának növelése érdekében, különösen a rejtett környezeti problémákkal küzdő térségekben.

Kulcsszavak: hulladékgazdálkodás, környezeti terhelés, környezetgazdaságtan, turizmus, regionális gazdaságtan

A kertturizmus fejlesztési lehetőségei és kihívásai Magyarországon

PÉCSEK BRIGITTA

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem
Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar
Gazdaságtudományi Intézet, Turizmus Tanszék
Egészségház u. 4, Eger 3300
pecsek.brigitta@uni-eszterhazy.hu

Magyarországon kétezer természeti és kulturális értékkel rendelkező park és kert található. Ezek a zöld felületek értékes és komplex vonzerőt képviselnek, ennek ellenére a hazai kertturizmus vizsgálata csak a közelmúltban került a kutatók homlokterébe. A kutatás arra kereste a választ, hogy milyen a kertturizmus jelenlegi helyzete Magyarországon, milyen jó gyakorlatok és lehetőségek léteznek, és felvázolt néhány jövőbeli irányt. A nyolc mélyinterjú alany kiválasztása hólabda mintavétellel történt. Az interjúkban a következő kihívások fogalmazódtak meg: 1. A kertlátogatás egy úti cél felkeresésekor nem elsődleges motiváció. 2. Sok történelmi örökséghez kapcsolódó park nem látogatható az épület nyitvatartási idején kívül. 3. A kertekben korlátozott lehetőség nyílik szabadidős tevékenység végzésére. 4. A kertturizmus erősen szezonális jellegű. A kutatás rámutatott, hogy a turisztikai termék komplexitásának és fenntarthatósági aspektusának köszönhetően több generációs élmény nyújtására is alkalmas. A kertturizmus meghosszabbíthatja a tartózkodási időt, visszatérő látogatókat generálhat, és más vonzerőkkel együtt fejlesztve a kevésbé népszerű úti célok fenntarthatóságához is hozzájárulhat. A szakértők egyetértettek abban is, hogy az elsődleges feladat a magyar kertek intenzívebb bekapcsolódása a történelmi kertek nemzetközi hálózatába, melyhez a magyar kertek hálózatának kialakítása lehetne az első fontos lépés. A téma alulkutatottsága nem tette lehetővé a kvantitatív elemzést, azonban a szakértői interjúk eredményeire alapozva a jövőben már a keresleti oldal kérdőíves vizsgálata is elvégezhető.

Kulcsszavak: kertturizmus, fenntartható turizmus, közelségi turizmus, lassú turizmus

A Csillagvizsgáló és Tudományos Élményközpont Google értékeléseinek hangulatelemzése

Látogatói élmények online lenyomatai a Varázstoronyban

SOMODI-TÓTH ORSOLYA

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem
Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar
Gazdaságtudományi Intézet, Turizmus Tanszék
Egészségház u. 4, Eger 3300
toth.orsolya@uni-eszterhazy.hu

A kutatás célja az Eszterházy Károly Egyetemhez tartozó Csillagvizsgáló és Tudományos Élményközponttal kapcsolatos látogatói vélemények közül az online elérhető hozzászólások nyomon követése a netnográfia eszköztárából hangulatelemzés módszerével. Az online vélemények sokaságából a Google Maps Reviews-on, azaz a Google keresőóriás térképes felületén elérhető véleményekre szűkítettem az elemzést. A következtetéseknél figyelembe vettem, hogy a választott platform csak egy a világhálón elérhető témérdek véleménymegosztó honlap közül, ugyanakkor, a szakirodalmi áttekintést is figyelembe véve, meglehetősen kiemelkedő jelentőségüként értékelhető a többi közt. A hangulatelemzéshez szükséges adatok kinyerésében egy online eszköz, az exportcomments.com-oldal volt a segítségemre. A vizsgált intézmény nagyszámú online értékeléseiből kifolyólag kézenfekvő volt, hogy a kutatás további fázisaiban is automatizált eszközt érdemes választanom a később hasznosítható eredmények gyors kinyeréséhez. Ez indokolta a szakirodalomban hasonló vizsgálatokra alkalmazott ún. Sentiment Analysis módszerének választását.

A 2023. évi elemzés azt mutatta, hogy bár kimagaslóan jó a pontszerű értékelése a szolgáltatónak; ott, ahol a felhasználó csatolt véleményt is az értékeléséhez ugyanolyan arányban találunk pozitív és negatív véleményeket. Ezt a gyakori ambivalenciát is figyelembe véve, noha a könnyebben és gyorsabban bemutatható eredmények szempontjából logikus lehet(ne) a számszerű értékelésekre helyezni a hangsúlyt, a szakirodalomban több megfigyelés is szól ez ellen. Könnyen belátható, hogy a szöveges vélemények információtöbbletét és a bennük rejlő emocionális döntéstámogató elemeket hiba nem figyelembe venni a szolgáltatás értékelése-, ill. fejlesztése alkalmával. Ugyanakkor fontos tanulság az is, hogy ahogyan napjainkban más szektorban, úgy a turizmus területén tevékenykedő szolgáltatóktól is elvárják a felhasználók, mint potenciális látogatók az értékelésükre adott mielőbbi reakciókat, legyen akár pozitív, akár negatív a világhálóra felkerült értékelés.

Kulcsszavak: Google reviews, Varázstorony, hangulatelemzés, online vélemények

A kollektív(a) tudatosság(a) a fenntarthatóság szolgálatában

KOVÁCS ENIKŐ

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem
Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar,
Regionális Gazdaságfejlesztési Kutatócsoport
Egészség ház u. 4., Eger 3300
kovacs.eniko@uni-eszterhazy.hu

Korunk globalitása úgy tűnik elérte „evolúciójának” csúcspontját és stagnáló szakaszán túllendülve ma számos jel arra utal, hogy a deglobalizáció folyamata feltartóztathatatlanul megindult. A Föld története során számos civilizáció született, élt, virult, majd dekadens időszakának megélését követően letűnt. Igaznak bizonyul, hogy a történelem ismétli önmagát. Ezen tendenciákat figyelembe véve a globalitás jövője kifürkészhető. A fenntarthatóság elvének megjelenése azonban innovatív megoldásnak bizonyulhat, ám egyes megközelítésekből lehet destruktív is (a profitorientáció révén) vagy céljának megfelelően (a természeti és környezeti értékek megőrzése révén) konstruktív tendenciák generátora is egyaránt. Hallatlan technológiai fejlődések zajlanak le a közeljövőnkben, mely hat a gazdaságra, ezáltal nagy befolyással bír a társadalomra is. A jelen lévő gazdasági tényezők, valamint trendek hatnak a társadalmi folyamatokra, de leginkább a környezetet alakítani képes tudatosságra.

A tömegtudat formálódásának pszichológiája vizsgált tény, mely szociografálható. Emellett érdemes megvizsgálni az úgynevezett kollektív tudatosságot, mely izgalmasabbá válhat egy adott régió, illetve a helyi közösségek, vagyis egy kollektíva fenntarthatósági célú tudatossága vonatkozásában. Előadásomban a kollektív tudatosságokat építő jelleggel befolyásoló tényezők kerülnek tárgyalásra, melyek képesek állandó értékek révén a fennmaradást, azaz az ilyen értelemben vett fenntarthatóságot harmonikusan szolgálni.

Kulcsszavak: kollektív tudatosság, helyi közösség, fenntarthatósági attitűd

A normális eloszlás létrejöttének és fennmaradásának problematikája a kapcsolódó kockázatok és döntések halmozódásának tükrében

CSORBA LÁSZLÓ

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem
Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar

Gazdaságtudományi Intézet, Vállalkozás-gazdaságtan Tanszék

Egészségház u. 4, Eger 3300

csorba.laszlo@uni-eszterhazy.hu

A normális eloszlás létrejötte a központi határeloszlás tételére vezethető vissza, amely lényegében azt jelenti, hogy a releváns gazdasági tevékenység kockázatai összességében kellően kicsik, sokrétűek és kiegyenlítettek. Ez egybevág a reziliens gazdasági szereplő meghatározásával, vagyis érdemes megvizsgálni, hogy a tevékenységei, jellemzői tekintetében normális eloszlásokkal rendelkező szereplő szükségképpen reziliens-e? Másrészt, az, hogy egy szereplő nem, vagy alacsony mértékben reziliens, hogyan hathat a hozzá, illetve tevékenységeihez kapcsolódó eloszlások normalitására. Mint azt a tanulmány bemutatja, a központi határeloszlás tételét kielégítő kockázati struktúra felbomlása abból fakadhat, hogy egy, vagy néhány kockázat tényező önmagában, illetve a többi tényezőhöz képest is immár aránytalanul nagy befolyást gyakorolhat a szereplő állapotí és tevékenységi jellemzőire. A reziliens szereplő önmagát és tevékenységeit újrakonfigurálva képes ennek a megbomlott kockázati egyensúlynak a helyreállítására, méghozzá olyan módon, hogy a kritikussá vált kockázati tényezőket képes kellően alacsony szintre visszaszorítani, miközben a kockázati tényezők sokszínűsége fennmarad. Amennyiben ez az erőfeszítése sikeres, úgy újra normális eloszlásokkal jellemzhetők az állapotí és a tevékenységi jellemzői. A normális eloszlások jelentős torzulásai, vagy megszűnésük tehát a reziliencia tekintetében problémákra utalhatnak. Tartós fennmaradásuk a reziliencia meglétét, erősségét jelzi. Ugyanakkor a torzulások, illetve más eloszlások létrejötte utalhatnak arra is – lásd innovációk – hogy egy új normális eloszlás létrejötte érdekében bomlik meg átmenetileg a korábbi – központi határeloszlás tételét kielégítő – kockázati struktúra. A normális eloszlás léte, jellege, változásának irányai tehát egyaránt fontos indikátorai lehetnek a szereplői rezilienciának.

Kulcsszavak: reziliencia, normális eloszlás, innováció, központi határeloszlás

Reziliencia a munkaerőpiacon: digitalizációs HR trendek

CSUGÁNY JULIANNA, TÁNCZOS TAMÁS

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem
Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar
Gazdaságtudományi Intézet, Közgazdaságtan Tanszék
Egészségház u. 4, Eger 3300

csugany.julianna@uni-eszterhazy.hu

tanczos.tamas@uni-eszterhazy.hu

Az elmúlt években a pandémia, az energiaválság, a magas infláció, illetve a kedvezőtlen világgazdasági környezet miatt a gazdasági szereplőknek számos kihívással kellett szembenézniük, miközben a technológiai fejlődés újabb hullámában a digitalizáció térnyerése is egyre nagyobb. A dinamikusan változó gazdasági-társadalmi környezetben a sikeres helytállás kulcsa a reziliencia, azaz az adaptív ellenállóképesség, ami napjainkban azt jelenti, hogy a gazdaság kihasználja a digitalizációból fakadó előnyöket miközben jól alkalmazkodik a külső makrogazdasági sokkokhoz. A reziliens gazdaság alapja a reziliens munkaerőpiac, ami a változásokhoz való hatékony alkalmazkodás képességét követeli meg a munkavállalóktól és a munkáltatóktól egyaránt. A digitalizáció terén az Európai Unió digitális évtized stratégiája 2030-ra jelentős előrelépést irányoz elő a tagállamok számára, mely kiterjed a humán erőforrás, a vállalati szektor, a közszolgáltatások és az infrastruktúra területére is. Hazánkban a digitális infrastruktúra kiépítettsége megfelelő, illetve jól teljesítünk a közszolgáltatások digitalizációja területén is, ugyanakkor lemaradás mutatkozik a humán erőforráshoz kapcsolódó digitális készségek terén, illetve a hazai kis- és középvállalatok digitális transzformációjában. A két fejlesztendő terület hiányosságai felszínre kerülhetnek a hazai digitalizációs HR trendek áttekintésével, mert a humán erőforrás menedzsment a vállalati működés azon területe, ahol az új technológiák alkalmazása intenzív, illetve kirajzolódnak a munkavállalók digitális kompetenciáinak különbözőségei is. A kutatás a hazai digitális gazdaság és társadalom helyzetének áttekintésével, illetve a nemzetközi HR trendek hazai alkalmazásának sajátosságait elemezve rámutat arra, hogy elsősorban a humán erőforrás fejlesztés a kulcsa annak, hogy Magyarország reziliens módon tudjon alkalmazkodni a digitalizáció okozta technológiai változásokhoz.

Kulcsszavak: digitalizáció, digitális gazdaság, digitális társadalom, Európa digitális évtizede

A sikeres álláskeresés tudatos tevékenység – munkamotiváció az egyetemisták körében

MATISCSÁKNÉ DR. LIZÁK MARIANNA

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem
Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar
Gazdaságtudományi Intézet, Közgazdaságtan Tanszék
Egészségház u. 4, Eger 3300
matiscsakne.marianna@uni-eszterhazy.hu

A előadás fő témája az egyetemisták munkamotivációja, kiemelve azt, hogy a Z-generációba tartozó, az egyetem elvégzését követően valószínűleg szellemi munkát végzők mennyire tudatosak az álláskeresésben. Az előadásban bemutatásra kerülnek a hazai munkaerő-piaci trendek főbb jellemzői, mint a munka világának átalakulása, az egyénközpontúság erősödése, a jól-lét összetevői, a mentális egészség fontosságának növekvő társadalmi elismertsége, a burnout jelenség, a munkahelyi elégedettség hatása az élet minden területére. Bemutatásra kerülnek az egyetemisták körében végzett fókuszcsoporthoz tartozó interjúk főbb eredményei, melyek rávilágítanak a hagyományos és a tudatos álláskeresés ismérveire, az egyetemisták főbb munkamotivációira. Az előadás célja, hogy rávilágítson arra, hogy a sikeres álláskeresés tudatos tevékenység, mely nem csak az álláshirdetések böngészését jelenti, hanem az önismeret és a célok felismerését is. A kutatásom során arra a következtetésre jutottam, hogy az egyetemisták munkakeresése tudatos tevékenység és a sikeres álláskeresés pedig fontos a jól-lét biztosításában. A munkamotivációik kapcsán megfogalmazódnak jól-lét elemek, összetevők, a pszichológiai jól-lét, mint az önbecsülés, az önbizalom, a belső béke és az élettel való elégedettség érzése, a szociális jól-lét, mint erős és támogató társas kapcsolatok, a közösséghez tartozás érzése, a fizikai jól-lét, mint az egészséges életmód, a rendszeres testmozgás és a megfelelő táplálkozás, a gazdasági/pénzügyi jól-lét, mint a pénzügyi biztonság és a környezeti jól-lét, mint az egyén és a környezet közötti harmonikus kapcsolat.

Kulcsszavak: egyetemisták munkamotivációja, jól-lét összetevői, hagyományos és tudatos munka/álláskeresés, sikeres álláskeresés

Az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Egri Campus hallgatóinak stressz-szint mérése

SZÁNTÓ ÁKOS^a, MATISCSÁKNÉ LIZÁK MARIANNA^b

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem
Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar

^aGazdaságtudományi Intézet, Vállalkozás-gazdaságtan Tanszék
Egészségház u. 4, Eger 3300

szanto.akos@uni-eszterhazy.hu

^bGazdaságtudományi Intézet, Közgazdaságtan Tanszék
Egészségház u. 4, Eger 3300

matiscsakne.marianna@uni-eszterhazy.hu

Kutatásunk célja az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Egri Campusának hallgatói körében a stressz-szint mérésére szolgáló tényezők azonosítása és azok hatásainak vizsgálata volt. Felismertük, hogy a stressz jelentős hatással van a hallgatók mindennapi életére és egészségi állapotára, ezért kvalitatív és kvantitatív módszereket alkalmazva igyekeztünk feltárni azokat a tényezőket, amelyek meghatározó szerepet játszanak a stressz kialakulásában és fennmaradásában.

A kvalitatív kutatási szakaszban mélyinterjúkat végeztünk, amelyek segítségével azonosítottuk a stresszt befolyásoló legfontosabb tényezőket. Ezek között szerepel a fáradtság, az alvásminőség, az emlékezet, az önbizalom, a kikapcsolódás és az úgynevezett „én idő”. Az interjúk eredményei alapján kidolgoztunk egy kérdőívet, amely 12, a stressz szintjét különböző aspektusokból megközelítő kérdésből állt. A kvantitatív kutatás során 297 hallgató töltötte ki ezt a kérdőívet, amelyben az egyes kérdésekre 1-től 5-ig terjedő skálán adhattak választ.

Az eredmények azt mutatták, hogy a válaszadók többsége mérsékelt stresszszintet tapasztal. A leggyakoribb tünetek között szerepelt a fáradtság (átlag: 3.35) és az alvászavarok (átlag: 3.19), míg az ingerlékenység (2.71) és a magabiztosság csökkenése (2.36) szintén közepesen jellemző problémák voltak. Kiemelkedett, hogy a hallgatók közül sokan érzik úgy, hogy kevés időt fordítanak önmagukra (átlag: 2.53), ami a stresszkezelés egyik fontos szempontjára hívja fel a figyelmet.

Kutatásunk eredményei rávilágítanak arra, hogy a hallgatók körében fontos lenne a stressz-szint szegmentálása és az életmódbeli beavatkozások célzott megtervezése. Az adatok lehetőséget adnak arra, hogy további demográfiai tényezők figyelembevételével pontosabb elemzéseket végezzünk, és meghatározzuk a stresszkezelést támogató beavatkozások leghatékonyabb módját. Hosszú távon eredményeink hozzájárulhatnak az egészségtudatos egyetemi környezet kialakításához, amely elősegíti a hallgatók testi-lelki jólétét és teljesítményének javítását.

Kulcsszavak: stressz, stressz-szint mérés, egyetemi hallgatók, Eszterházy Károly Katolikus Egyetem

Hofstede kulturális dimenziói és a World Happiness Report „boldogságindexe” közötti összefüggések vizsgálata, különös tekintettel az Európai Unió tagállamaira

JUHÁSZ ISTVÁN

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem
Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar
Gazdaságtudományi Intézet, Közgazdaságtan Tanszék
Egészségház u. 4, Eger 3300
juhasz.istvan@uni-eszterhazy.hu

A kutatás célja az, hogy megvizsgálja van-e összefüggés Hofstede kulturális dimenziói és a World Happiness Report „boldogságindexe” között? Teszi mindezt az Európai Unió huszonhat tagállamára vonatkoztatva (a lehetséges 27 tagállam közül egyedül Ciprus nem rendelkezik a kívánt adatokkal a kulturális dimenziókat illetően; Szlovákiában pedig 2022-ben nem álltak rendelkezésre adatok a „boldogságindex” kapcsán, de ez utóbbit átlagszámítással ki lehetett küszöbölni).

A kapcsolat erősségének mérésére a lineáris regressziós együttható és a Pearson féle korrelációs együttható szolgált. Mind a hat kulturális dimenzió értéke (Hatalmi távolság, Individualizmus, Maszkulinitás, Bizonytalanságkerülés, Hosszú távú orientáció, Engedékenység) vizsgálatra került a World Happiness Report értékeivel összevetve.

A kutatási eredmények azt mutatják, hogy a mért változók között van kapcsolat. A Pearson féle korrelációs együttható számottevő értékei egy százalékos szignifikancia szint mellett a kulturális dimenziók esetében – a „boldogságindex-szel” összevetve – a következők: közepesen erős pozitív kapcsolat van az Engedékenység (0,645) és az Individualizmus (0,501) dimenziókkal, míg közepesen erős negatív kapcsolat áll fenn a Bizonytalanságkerülés (-0,659) és a Hatalmi távolság (-0,568) dimenziókkal. További számottevő kapcsolatok állnak fenn, ha kizárólag csak a kulturális dimenziók közötti összefüggések kerülnek vizsgálatra, melyek a következők: Hatalmi távolság és Bizonytalanságkerülés (0,540), Hatalmi távolság és Individualizmus (-0,543) és Individualizmus és Bizonytalanságkerülés (-0,528).

A kutatás limitációját a meglehetősen kevés elemszámú minta adja, melyeket ki lehetne majd bővíteni a jövőben a világ összes olyan országára, amelyeknél rendelkezésre állnak a mért adatok.

Kulcsszavak: boldogságindex, kulturális dimenziók, Európai Unió.

A reziliencia legfontosabb tényezői a vállalatok versenyképes működésében

SÁPI-DUDUK ILDIKÓ

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem
Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar
Gazdaságtudományi Intézet, Vállalatgazdaságtan Tanszék
Egészség ház u. 4, Eger 3300
duduk.ildiko@uni-eszterhazy.hu

A globalizáció és az információs kommunikációs technológiák széles körű elterjedése miatt a vállalkozások az elmúlt évtizedekben számos új kihívással szembesültek, amelyek jelentős változásokhoz vezettek működésükben és vezetési gyakorlatukban. A múltban egy vállalat sikerét főként hatékonyságán és versenyképességén mérték, nagy hangsúlyt fektetve a piaci részesedés növelésére, a folyamatok racionalizálására és a költségek csökkentésére, a vállalati érték növelésére. A mai gyorsan változó és bizonytalan gazdasági életben a vállalati agilitás a tartós siker kulcsfontosságú elemévé vált. Mivel a vállalkozások gazdasági változásokkal, technológiai zavarokkal, világjárványokkal és változó fogyasztói preferenciákkal szembesülnek, elengedhetetlen a gyors alkalmazkodás és a fellendülés képessége. Azok a vállalatok, amelyek képesek előre látni és eligazodni a kockázatokban, miközben működésükben rugalmasak maradnak, jobban felkészültek arra, hogy sikeresek legyenek az állandó változások környezetében. A cikk célja, hogy értelmezze a vállalati reziliencia fogalmát, összegyűjtse a vállalati reziliencia, vállalati ellenállóképesség és rugalmasság fő tényezőit. Az interjúkból és felmérésekből származó kvalitatív betekintések kvantitatív pénzügyi adatokkal való integrálásával ez a kutatás átfogó képet ad arról, hogy a vállalatok hogyan tudják fenntartani, sőt megerősíteni versenyhelyzetüket viharos időkben is, és hogy hogyan tudják mérni a rezilienciát pénzügyi mutatókon keresztül. Az összegző értékelés, az eredmények értékes referenciaként szolgálnak a szervezetük ellenálló képességét fokozni kívánó üzleti vezetők számára. A tanulmány hasznossága a vállalati rugalmasság megértésének gyakorlati megközelítésében rejlik. Ezenkívül a tanulmány tudományos betekintést nyújthat a pénzügyi helyzet és az alkalmazkodó stratégiák metszéspontjába, hozzájárulva a jövőbeni kutatásokhoz a vállalati reziliencia területén.

Kulcsszavak: vállalati reziliencia, rugalmasság, alkalmazkodóképesség, vállalati versenyképesség, vállalatértékelés

Cégek a házassági vagyoni jogban

ROMÁN RÓBERT

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem
Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar
Gazdaságtudományi Intézet, Közgazdaságtan Tanszék
Egészségház u. 4, Eger 3300
roman.robert@uni-eszterhazy.hu

A házassági vagyoni jogi rendelkezéseket a Polgári Törvénykönyv (Ptk.) tartalmazza, azon belül is a Családjogról szóló IV. Könyv, azonban a vagyoni tekintetében releváns rendelkezéseket rögzít a jogi személyekről szóló III. Könyv is, továbbá az egyéni vállalkozóról és egyéni cégről szóló törvény.

A családjogi rendszerben a házastársi vagyoni közösség esetén a házastársak közös vagyonába és a különvagyonba tartozó elemeket a Ptk. rögzíti.

A vagyoni közösséghez tartozó vagyontárgyakat a rendeltetésüknek megfelelően bármelyik házastárs használhatja. A vagyoni közösséghez tartozó, de az egyik házastárs foglalkozásának gyakorlása vagy egyéni vállalkozói tevékenysége folytatásának céljára szolgáló vagyontárgyak használatának és kezelésének joga azt a házastársat illeti meg, aki a foglalkozást gyakorolja vagy a vállalkozói tevékenységet folytatja, feltéve hogy a másik házastárs a jogok kizárólagos gyakorlásához hozzájárult. Hozzájárulásnak minősül, ha a másik házastárs tud vagy tudnia kell a foglalkozás gyakorlásáról vagy a vállalkozói tevékenység folytatásáról, és azt nem kifogásolja. Ha a házastárs egyéni cég, szövetkezet vagy gazdasági társaság tagja vagy részvényese, tagsági vagy részvényesi jogait önállóan, házastársa hozzájárulása nélkül gyakorolhatja abban az esetben is, ha vagyoni hozzájárulását a házastársi közös vagyonból biztosították; az egyéni cég, szövetkezet vagy gazdasági társaság működésének eredményességéről házastársát rendszeresen tájékoztatnia kell. A korlátozott felelősségű társaságban fennálló üzletrész tekintetében speciális szabályok kerültek rögzítésre.

A házastársak eltérhetnek az általános rendelkezésektől, így a házassági vagyoni jogi szerződésben a házasulók és a házastársak maguk határozhatják meg azt a vagyoni rendszert, amelyet a házastársi vagyoni közösség helyett a szerződésben meghatározott időponttól életközösségük időtartama alatt a vagyoni viszonyaikra alkalmazni kell.

Kulcsszavak: házasság, különvagyon, közös vagyon, cég